

POORTAOL

GRATIS VESTINGKRANT VOOR EN DOOR BEWONERS VAN DE VESTING WOUDRICHEM
REDACTIE: DAALDERSTRAAT 4 ▼ 4285 AV WOUDRICHEM ▼ info@woudrichemvesting.nl ▼ JAARGANG 20 ▼ 12 DECEMBER ▼ 2022

WAT WAS HET WEER OUDERWETS GEZELLIG DRUK DIT WEEK-END. KERSTKRANSJEN, LAMPIONNEN, OLIEBOLLEN EN SNERT WEER.

VEEL VRAAGTEKENS BIJ NIEUWBOUW PLAN HOGE MAASDIJK. GEMEENTERAAD DRINGT AAN OP OVERLEG MET BEWONERSORGANISATIES. HÈ HÈ.

ENERGIE BESPAREN GOED VOOR JE BEURS, MILIEU EN STOPT DE GLOBAL OPWARMING. DOEN! DAN KUNNEN WE WEER SCHAATSEN OP DE GRACHT.

GEMEENTE DOET LICHT UIT IN DE VESTING MAAR ZOU BIJ ANDERE HISTORISCHE KERNEN JUIST ZIJN LICHT KUNNEN OPSTEKEN.

MET DIT NUMMER SLUITEN WE ONS 20 JARIG JUBILEUM JAAR AF EN WENSEN U ALLEN FIJNE DAGEN EN TOT ZIENS IN HET KOMENDE JAAR.

MAG HET LICHT UIT?

In navolging van steden als Berlijn en Parijs is onlangs ook de uitlichting van de monumenten in de vesting gedoofd. Dit met als enige doel energie te besparen want de meeste uitlichting gebeurt nog met ouderwetse halogeenbakken.

“Vanaf 21:00 uur zetten we de verlichting uit”, zegt verantwoordelijk ambtenaar Ira van de Water. Concrete plannen om de halogeen lampen te vervangen voor energie zuinige ledverlichting, zijn er niet op kort termijn. “Maar we zullen wel moeten, want die lichtzuilen zoals bij de kerk mogen tegenwoordig niet meer gemaakt worden”.

Van Jaap van Diggelen (voorzitter van Altenatuur) mogen die lichten gerust uit blijven. “Alle energie die bespaard kan worden telt! Maar ook voor de biodiversiteit zijn die halogeen lampen een gruwel. Niet alleen alle nachtinsecten in de buurt van de lichtbundel worden er letterlijk hoorndol van, ook lokale broedvogels en trekvogels raken ontregeld. Er is ook een ander voordeel:

misschien krijgen we weer iets van de fraaie sterrenhemel te zien in de vesting”.

AARDEDONKER
Molenaar Bart Mols van Korenmolen ‘Nooit Gedagt’ heeft de ledverlichting al om 21.00 uur uitstaan. “Helemaal uit is wel ongezellig hoor en werkt het toenemend vandalisme in de hand. In de weekenden hebben we er veel last van.” Sporadisch wordt de molen tot laat uitgelicht door energiezuinig leds. “Dat is minder schadelijk voor de natuur en het lijkt een beetje op zoals het vroeger ooit was.”

Over vroeger gesproken, stadsgids Jos Korthout weet te vertellen dat er in Alتنا pas tijdens de mobilisatie van 1914 elektra en telefoon aangelegd werd. Op last van defensie. Daarvoor was het lang aardedonker in de vesting. “Het stadsbestuur

kon om veiligheidsredenen wel eens druk uitoefenen op de burgers om voor buitenverlichting te zorgen. Maar dat

ging wel uit de beurs van de burger en daar had lang niet iedereen geld voor.

In 1669 ontwierp Gorkumer Jan van de Heijden (oa uitvinder van de brandweerspuit) een lantaarn die brandde op raapolie en veilig was. Er is een kans dat die later ook hier in de vesting hebben gestaan. Net zoals opvolgers die met gas gestookt werden. Maar zeker weten doe ik dat niet”.

SCHOONHEID

In veel historische kernen is er op initiatief van de gemeente samen met ondernemers en bewoners een ‘Lichtplan’ ontwikkeld. “Het aanlichten van een historische vesting kan een belangrijke bijdrage leveren aan het verhogen van de beleving”, zegt lichtontwerper en lichtkunstenaar Berry van Egten. “De schoonheid en vriendelijkheid die het middeleeuwse karakter van de Vesting overdag zo aantrekkelijk maken, is dankzij verlichting ook in de avond zichtbaar. Zo’n

plan kan bewoners aan de stad binden, de identiteit en het gevoel van trots versterken en het wonen zo aangenaam mogelijk maken tegen een fractie van de huidige energiekosten. “Led verlichting kan middels software op tien procent sterkte nog steeds veel impact hebben. Er kan ook met kleuren gewerkt worden die vriendelijk zijn voor de dieren en insecten.” Volgens Van Egten zijn de kosten van zo’n lichtplan ‘een paar duizend euro’. “Dus dat is te overzien.”

Maar van een integraal plan voor de vesting is vooralsnog geen sprake. Hoort het thuis op de Vestingagenda? “Laten we eerst maar eens kijken hoe we meer reuring kunnen gaan krijgen zodat er meer mensen naar de vesting gaan komen”, zegt aldus de nieuwe directeur/bestuurder van de Biesboschlinie/VVV Marjan Sijberden. “We zijn met bewoners, ondernemers en de gemeente hard bezig om die Vestingagenda om te zetten naar een uitvoeringsagenda. Laten we daar eerst maar eens een klap opgeven. Verlichting zie ik meer als een uitvoeringsding.”

KRITISCHE VRAGEN BIJ NIEUW BOUWPLAN HOGE MAASDIJK

Diverse fracties van de gemeenteraad Alتنا zetten vraagtekens bij de nieuwe bouwplannen aan de Hoge Maasdijk. Voordat de raad zich uitspreekt over de plannen moet de wethouder antwoord geven op vragen over de veiligheid, het zicht op het Werelderfgoed en de financiële haalbaarheid. Dat bleek dinsdag tijdens een Altenatafel in het gemeentehuis.

Alle partijen vonden de tekeningen misleidend doordat ook het terrein van De Klerk is meegenomen voor woningbouw terwijl die helemaal niet weg wil. Industrie en woningbouw naast elkaar vindt Progressief Alتنا onwenselijk.

Het meest kritisch was de Christen Unie. Raadslid Anne Duizer wees erop dat de dijkwoningen op de tekening zó dicht op het dijklichaam staan dat het zicht op de vesting wordt verstoord. De bebouwing wordt meters hoger dan de loods die er nu staat. Daarmee komt de status Werelderfgoed in het gedrang.

ZORGELIJK

Progressief Alتنا vraagt zich of het ‘geen onse minder kan’. 78 woningen op die plek is veel. En wordt het een gezonde mix van woningen?, vroeg Alتنا Lokaal zich af. Starters en senioren moeten ook een plek kunnen krijgen. Het is niet de bedoeling dat het een ‘elitebuurt’ wordt, vindt ook de Christen Unie. De VVD

noemde de financiële haalbaarheid van het plan ‘zorgelijk’. De Vrije Volkspartij Alتنا (VVA) vindt het plan met de waterwoningen een ‘architectonisch hoogstandje’ maar vreest voor de veiligheid van kinderen en ouderen die via vlonders de waterwoningen bereiken. Arend Visser: “Hoe komen hulpdiensten bij deze woningen?”

Wethouder Shah Shekkariem gaat met alle vragen en wensen aan de slag. Partijen droegen hem verder op om belangenorganisaties te betrekken bij de planontwikkeling. De stichting Respectvolle Ontwikkeling Hoge Maasdijk, Erfgoed Alتنا en Altenatuur verdienen een plek aan tafel.

Duizenden mensen bezochten afgelopen zaterdag de vesting voor het evenement **WINTER WONDER WOUDRICHEM**. Hoogtepunt was de lampionnenoptocht die vanuit de vesting langs de historische haven slingerde. Onder aanvoering van de stadsgids werden de schepen aangeroepen om hun lichten te ontsteken.

DOOR
HENNIE NEVEN-ROS

De gróóte grácht, zoals we die in Woerkum noemden. Iedere winter was het spannend of de gracht wel weer dicht wou vriezen en de vraag van de dag was dan ook... "lèg de gróóte grácht al dicht"... En als het dan zo was en de woorden "grácht dicht", werden geroepen, werd het een waar schaatsfeest in Woerkum.

Alle Woerkummers ontmoetten elkaar op het ijs en onder de gezellige klanken uit de enorme speakers werden de baantjes met vallen en opstaan gereden. 's Avonds gingen de lampen op de ellelange palen aan en was het een gezellig sfeertje voor alle jonge stelletjes die elkaar op het ijs ontmoetten i.p.v. wat ze nu doen op Tinder.

Als je geen schaatsen had ging je als de wiedeweerga naar Jo Buiten om uit een grote berg tweedehands schaatsen jouw maat te zoeken, want het ijs kon zo weer weg zijn. En Jo had altijd de goeie maat voor je.

De scholen hadden ijsvrij en er werden wedstrijden gehouden op de gracht waar alle vaders, moeders, opa's en oma's en andere liefhebbers de kinderen kwamen aanmoedigen. Er heerste een gezellig sfeertje en voor de meesten kon het niet lang genoeg duren.

De ijsclub hield een oogje in het zeil en de wakken in de gaten. Er werden banen gemaakt voor de hardrijders en krabbelbaantjes voor het kleine grut.

De vele vrijwilligers hadden er heel wat koude voeten voor over om de boel gezellig en sneeuwvrij te houden.

Koek en zopie kwam uit de eendenkooi van Jan Kant. Er waren bankjes geregeld

om je schaatsen onder te binden en je kon je schoenen gewoon laten liggen... die lagen er echt nog wel als je terug kwam.

Heel vroeger in de jaren '50 werden er wedstrijden verkleed zwieren gehouden op kunstschaatsen en heel Woerkum haalde de verkleedkist overhoop om de mooie prijzen te winnen.

Soms had je een winter met zelfs een ijsbaan op straat. Wedstrijdjes werden er door de jeugd gehouden van de ene hoek van de straat naar de andere op de schaats. En wie vindt het nou niet super leuk om te schaatsen op straat.

Zulke winters zijn nu een uitzondering en de gracht is wel de laatste die dicht vriest. Het kleine grachtje wil nog wel eens meedoen, maar ook daar moet je niet op rekenen.

De laatste jaren moeten we het doen met een halve ijsbaan om de paar jaar... als we geluk hebben...

Dan is het toch weer een gezellige boel van gekleurde mutsen, wit gevallen broeken en ijskoude wanten. De ijsclub bestaat nog steeds en we hopen iedere winter dat ze veel baanvegend werk mogen verrichten en de muziek een tandje harder kunnen zetten om de gezellige sfeer er weer in te brengen.

WIJNKRANSJE

Geen draaien en keren met bomen dit jaar op het Arsenaal. De buurtverenigingen hadden twee maten kerstkransen in de aanbieding en die gingen grif van de hand. Ruim honderd vestingbewoners haalden een krans en kletsten meteen even bij onder het genot van glühwein, erwtensoep of brood met worst en zuurkool. De perfecte start van een sfeervol weekend in de vesting. Komende week loopt een jury langs deuren om 114 versierde kransen te bewonderen en te beoordelen. De prijswinnaars worden op vrijdag 16 december om 17.00 uur bekend gemaakt op een pamflet bij Oude Liefde aan de Hoogstraat.

AUTOMAATJE IS WEDERKERIG GELUK

Bewoners die minder mobiel zijn maar vervoer nodig hebben voor doktersbezoek, een verjaardag of begeleiding bij een winkeluitje, kunnen gebruik maken van ANWB Automaatje. Vestingbewoonster Yvonne Boekraad is één van de vrijwilligers en beschreef voor 't Poortaal haar ervaring.

"Ik ga deze dag nooit meer vergeten!", zei ze. Mijn eerste 'klant' was een 95 jarige dame, die ik vervoerde als chauffeur voor AutoMaatje. Hoe makkelijk is het om mensen gelukkig te maken? Ja, ik had haar meer tijd gegeven dan nodig, maar met zoveel genoegen. Zij had enkel nog een zus in een rolstoel en dan kun je ook niet meer

samen op pad. En met de bus is er niet meer bij. Zie dan maar naar het ziekenhuis in Gorinchem te komen, liefst mét iemand die je ook naar de juiste afdeling kan begeleiden. Haar begeleidster had gebeld met de centrale van AutoMaatje, die door een aantal vrijwilligers gerund wordt. Die persoon maakt een match van de hulpvrager en de dichtstbijzijnde beschikbare vrijwillige chauffeur. Dat werd ik die dag. Gedurende de rit begon de dame over mijn leuke broek en hoe graag ze ook weer eens iets nieuws zou kopen. Gewoon, even gezellig winkelen. Dus toen we na een heel snel ziekenhuisbezoek terugreden langs het Piazza zei ik dat we voor hetzelfde geld best even een leuke winkel in konden. Ze straalde! De winkeljuffrouw vroeg mij waarvan mevrouw hield. Ik antwoordde dat ik haar niet kende. De winkeljuffrouw was in complete verwarring en mevrouw had veel schik. We zijn prima geslaagd en dronken een kopje koffie op de goede afloop. Ik bracht haar terug naar de soos van de Citadel, waar het zorgpersoneel zo blij was dat ik dit had willen doen omdat mevrouw hier anders nooit meer aan toe kwam. Zo kan het gaan.

Meer informatie over het project is te vinden op de site van Trema. Bellen kan ook: 0183745260. Mensen kunnen vragen om vervoer of zich aanmelden als chauffeur (tegen een onkostenvergoeding van 35 cent per kilometer).

VREDE

Het zal begin jaren '80 geweest zijn. In de Nieuwe Doelen: Belgisch komiek Urbanus stemde zijn gitaar en zei daarbij met zo'n lange Vlaamse ieieie: "verkiezingen, verkiezingen". Of het in dezelfde show was of in een heel andere, op een ander moment, weet ik niet meer. Ergens zegt hij op z'n Vlaams-Engels dat zijn "haar in-den oorlog" zit. Oftewel 'in de war'.

Het (bijna) afgelopen jaar waren er toch weer flink wat mensen behoorlijk in de war. Vooral een handjevol in Rusland en contreien. Om een oorlog te beginnen. En zo lang vol te houden. Laten we hopen dat men heel snel niet meer 'in-den oorlog' zal zijn en de war stopt. En laat ons intussen op onze eigen kleine schaal de vrede bewaren en koesteren.

Vrede op aard, vrede in uw huis.

Ab

'IN VEEL HUIZEN ZIT DE TOCHTSTRIP VERKEERD OM'

Door de sterk gestegen energieprijzen zijn veel vestingbewoners opzoek naar mogelijkheden om op de energielasten te besparen. Zo bleek tijdens de "Warme deken over de vesting-avond" in het Arsenaal waar meer dan 35 mensen op afkwamen. Eén van de sprekers was energiecoach Jop Duyvendak.

'Energiecoach wat mag dat dan wel zijn?' Op de website AltenaWoontSlim.nl staat het nader uitgelegd. Kort gezegd: Een energiecoach is een vrijwilliger die hier een speciale opleiding voor heeft gevolgd. Hij of zij is absoluut onafhankelijk, onderdeel van een kennisnetwerk en een beetje gestoord. Een beetje gestoord? "Beetje wel", beaamt Duyvendak. "Je moet toch wel een drive hebben om iedere week twee tot drie avonden als vrijwilliger op pad te gaan om mensen te helpen met hun energievragen. Er is nog al wat aanbod en als consument is het moeilijk om door de bomen het bos te blijven zien. Omdat de energiecoach onafhankelijk is en een gedegen training achter de rug heeft, kan hij of zij inzicht geven en helpen bij prioriteiten te stellen."

VALKUILEN

Wie verwacht dat de energiecoach kostenberekeningen maakt, subsidieformulieren invult of aanbevelingen geeft voor specifieke producten en/of-bedrijven, vergist zich. "Wij geven een individueel advies en ook tips op basis van praktijkervaring. Ook de valkuilen in de praktijk kennen we op ons duimpje. Zo kwam ik bij iemand die isolatiemateriaal besteld had om de vloer te isoleren. Die bleek echter alleen geschikt voor spouwmuurisolatie en toxisch als vloerisolatie. Dat was de leverancier 'even vergeten' na te gaan. Gelukkig kon hij alles nog annuleren. Een leuke binnenkomer is ook altijd de tochtstrip. In veel huizen zit die verkeerd om gemonteerd waardoor het letterlijk een tochtstrip is."

Veel bezoekers op de informatieavond gaven te kennen dat ze actief aan de slag willen met energiebesparende maatregelen. Wie belangstelling heeft voor een afspraak met een energiecoach kan een afspraak maken op AltenaWoontSlim.nl

Voor de volgende uitgaven zoeken we weer nieuwe sponsors. Neem contact met ons op over de mogelijkheden.

info@woudrichemvesting.nl

't Poortaal-archief vind je op www.woudrichemvesting.nl

Redactie: Ronald van den Ende, Sophie Krале, Monique van de Ven, Cecilia Verhaar, Elly Zuidam

Fotografie: Sophie Krале, Annemiek van Straten, Ronald van den Ende

Illustratie: Ineke Becht

Contact: 06-53 20 60 99
info@woudrichemvesting.nl